

«Ezekről a könyvekről beszélnek.» Kritikai és álkritikai szemlék, könyvkirakatok feliratai és könyvkereskedői árjegyzékek — természetesen külföldi minták nyomán — igen rákaptak a könyvkínálgatásnak arra a meglehetősen terrorisztikus fordulatra, hogy a megvétele ajánlott művekről «beszélnek». Az olvasmányosságszükségletet buzgón igyekeznek a társadalmi bon-ton medrébe telergetni: amiről «beszélnek», azt illik elolvasni — véli a megfélemlített könyvvásárló, noha a kínáló ennyire nem is követelődöz, ő a megvásárlás egyszerű, üzleti tényével is beéri.

S ha a reklámnak a valóságához való viszonyát jobban szemügyre vesszük, két dolog felől nyomban megbizonyosodhatunk: először is könyvekről valami elviselhetetlenül sokat egyáltalán nem «beszélnek»; politikusokról, gonosztevőkről és operettprimadonnákról mindenesetre aránytalanul többet. Másodszor: ha mégis beszélnek, akkor jobbára pontosan azokról a könyvekről esik szó, amelyekről — nem érdemes beszélni. Ezek a kor tiszavirágai s pl. az orosz regényirodalom legbeavatottabb magántanár-jelöltje is nyilván zavarba jönne, ha habilitációs vizsgáján afelől faggatnák, hogy a *Háború és béke* megjelenése idején milyen könyvekről «beszéltek?»

Ráérő óráimban — melyeket a szél- tében emlegetett könyvek el nem olvasásából biztosítok magamnak — valami példátlanul magas színvonalú kritikai folyóiratról szoktam ábrándozni. Benne jótéleltű és semmiféle melléktekintetet nem ismerő kritikusaím egy része ilyen rovatcím alatt írná bírálatait: «Ezekről a könyvekről kellene beszélni». A legeslegkülönb, a jövő felé is legbiztosabb szemű kritikusok részére pedig még egy rovatot nyitnék ily címmel: «Ezekről a könyvekről fognak unokáink is beszélni». Ez lenne aztán az eszményi kritikai folyóirat! Az olvasók zászlaja és evangéliuma! Kitűnő írók útra-bocsátója s az olvasótábornak nyomukba-serkentője!

Az lenne valóban? No, még sem olyan kétségtelen. Legyünk hát óvatosabbak s mondjunk annyit, amennyihez kétség igazán nem férhet: ez lenne az a folyóirat, amelyről — sehol sem beszélnek . . . *Triéder.*

Halk tévedés. Van Pesten egy «finom» és «halk» újságíró (talán szabad legkedvesebb, folytonosan használt és bizonyára sokat kifejező jelzőit reá magára alkalmazni), akit szűkebb kollégái kissé kanyargós cikkeiért tudósként tisztelnek. Mi persze ebbe az értékelésbe nem szólhatunk bele, mert nem ismerjük az urakat és nem tudjuk, hogy az ő tapasztalataik szerint hol végződik a műveletlen ember és hol kezdődik a tudós. Ők alighanem ismerik egymást és van kihez mérniök. Maga a mester azonban tiltakozik a tudós elnevezés ellen, nem ugyan szerénységből, inkább önértetéből. Nem akarja, hogy pedáns vaskalaposnak tartsák; nem, ő eleven, jól tájékozott, jó tollú újságíró, semmi több, — értsd mindennél több. Szívesen csatlakoznánk magáról vallott jó véleményéhez, ha kisebb-nagyobb kisiklásai épen a tájékozottságot illetőleg meg nem hökkentenének. Legutóbb is Eckhart Ferenc francia nyelvű magyar történetéről szólva váratlanul a következőket állítja: «Eckhart Ferenc néhány jogtörténeti és gazdaságtörténeti tanulmányával nevet és helyet szerzett magának a magyar historikusok sorában, azután — a francia nyelv és a francia irodalom tanára lett a budapesti egyetemen, noha odáig folytatott studiumai más tanszéket jelöltek ki számára.» Már most ugyebár nem kívánhatjuk, hogy a mester *Eckhardt Sándornak*, a francia nyelv és irodalom pesti egyetemi tanárának könyveiből egyetlen sort is ismerjen, mert az pedantéria volna és vaskalap. De a gondos újságírótól annyi tájékozottságot csak elvárhatnánk, hogy a legfontosabb tanszékek betöltőit legalább névről ismerje. Nem nagy botlás, de jellemző. Talán mégis inkább tudós a kitűnő főmunkatárs? *Argus.*

A NAPKELET minden közleményéért írója felel. A folyóirat szerkesztője: TORMAY CECILE; főmunkatársa: HARTMANN JÁNOS. A kiadásért felelős: HEGEDÜS ISTVÁN.

Stephaneum nyomda és könyvkiadó r. t. — Nyomdaigazgató: KOHL FERENC.